

mezhdunarodnoy nauch.-prakt. konf. [Crime prevention and security provision in cities : Proceedings of the international scientific and practical conference], Moscow, Moscow legal institute of Ministry of internal affairs of Russia, April 7-8, 1999, pp. 135-144.

3. Shavaev, A.G. (1995), *Kriminologicheskaya bezopasnost nehosudarstvennykh obektov ekonomiki* [Criminological security of non-state economic facilities], INFRA-M, Moscow, Russia.
4. Repetskaya, A.L. (2000), *Orhanizovannaya prestupnost v sfere ekonomiki i finansov i problemy borby s ney* [Organised crime in the sphere of economy and finance and the problems of combating it], Irkutsk state university, Irkutsk, Russia.
5. Babaev, M.M. and Pleshakov, V.A. (2005), “Criminological security in the national security system (the experience of structural analysis)”, *Kriminologicheskii zhurnal*, no. 7, pp. 5-9.
6. “On the Fundamentals of National Security of Ukraine” : Law of Ukraine of June 19, 2003, available at : <http://www.rada.kiev.ua> (access January 28, 2015).
7. Kalandarov, K.H. (1999), *Ustoychivoe razvitie : kommunikativnye osnovaniya. Filosofskiy analiz* [Sustainable development : communicative bases. philosophical analysis], Humanitarnyy tsentr «Monolit», Moscow, Russia.
8. Baranov, A.A. (1997), “Conceptual issues of information security of Ukraine”, *Normativno-pravovaya baza zashchity informatsii : sb. materialov* [Legal and regulatory framework of information protection : collection of materials], Kyiv, pp. 53-58.
9. Sherstyuk, V.P. (1999), “Information security in the system of national security of Russia, federal and regional aspects of information security”, *Informatsionnoe obshchestvo*, no. 5, pp. 3-5.
10. Lopatin, V.N. (2000), “Information security of Russia”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, Saint Petersburg, Russia.
11. Litvinenko, O.V. (1998), *Informatsiynyi prostir yak chinnyk zabezpechennya natsionalnykh interesiv Ukrainy* [Information space as a factor securing national interests of Ukraine], Chornobilinterinform, Kyiv, Ukraine.
12. Rastorguev, S.P. (1998), *Informatsionnaya voyna* [Information war], Radio i sviaz, Moscow, Russia.
13. Berdiaev, N.A. (1995), “On slavery and freedom : experience of personalism”, *Tsarstvo Dukha i tsarstvo Kesarya, Respublika*, Moscow, Russia, p. 63.
14. Lebedev, S.Ya. (2006), “Criminological security in the system of national security of Russia”, *Rossiyskiy kriminologicheskii vzglyad*, no. 3, pp. 211-215.
15. Ter-Akopov, A.A. (1998), *Bezopasnost cheloveka : Teoreticheskie osnovy sotsialno-pravovoy kontseptsii* [Human security : theoretical foundations of socio-legal concept], International independent ecological-political science university, Moscow, Russia.

УДК 343.24 (477)

ПРИНЦИП РІВНОСТІ ЗАСУДЖЕНИХ ПЕРЕД ЗАКОНОМ ЯК ПРАВОВА ПАРАДИГМА ПРОТИДІЇ ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ (ТЮРЕМНІЙ) СУБКУЛЬТУРИ

Крикушенко О.Г., генерал-майор внутрішньої служби, начальник

*Управління Державної пенітенціарної служби України в Харківській області,
вул. Нетіченська, 14, м. Харків, Україна
shtab_kh@ukr.net*

Досліджено поняття, зміст, вимоги й проблеми реалізації принципу рівності перед законом засуджених до позбавлення волі. Визначено, що місця позбавлення волі, порядок та умови виконання й відбування

кримінального покарання у вигляді позбавлення волі відіграють винятково важливу роль щодо підтримки й розповсюдження пенітенціарної (тюремної) субкультури, її традицій і норм, сприяють розвитку нових видів і технологій злочинної діяльності. Зроблено висновок, що, крім зовнішніх матеріальних та ідеологічних ознак злочинної спільноти, існує також власна ідеологія кримінального соціуму, яка відображає загальновідомі правові принципи та набуває форм неписаних «злочинських і тюремних законів», серед яких принцип рівності засуджених перед законом набуває змісту як правової парадигми пенітенціарної (тюремної) субкультури, так і заходів щодо протидії їй.

Ключові слова: пенітенціарна (тюремна) субкультура, засуджений, принцип рівності перед законом.

ПРИНЦИП РАВЕНСТВА ОСУЖДЕННЫХ ПЕРЕД ЗАКОНОМ КАК ПРАВОВАЯ ПАРАДИГМА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ (ТЮРЕМНОЙ) СУБКУЛЬТУРЕ

Крикушенко А.Г.

*Управление Государственной пенитенциарной службы Украины в Харьковской области,
ул. Нетеченская, 14, г. Харьков, Украина
shtab_kh@ukr.net*

Исследовано понятие, содержание, требования и проблемы реализации принципа равенства перед законом осужденных к лишению свободы. Определено, что места лишения свободы, порядок и условия исполнения и отбывания уголовного наказания в виде лишения свободы играют исключительно важную роль в поддержке и распространении пенитенциарной (тюремной) субкультуры, ее традиций и норм, способствующих развитию новых видов и технологий преступной деятельности. Сделан вывод, что, кроме внешних материальных и идеологических признаков воровского сообщества, существует также собственная идеология уголовного социума, которая отражает общеизвестные правовые принципы и приобретает формы неписанных «воровских и тюремных законов», среди которых принцип равенства осужденных перед законом приобретает смысл как правовой парадигмы пенитенциарной (тюремной) субкультуры, так и меры по противодействию ей.

Ключевые слова: пенитенциарная (тюремная) субкультура, осужденный, принцип равенства перед законом.

THE PRINCIPLE OF EQUALITY BEFORE THE LAW CONVICTED HOW PARADIGM TO COUNTER PENITENTIARY (PRISON) SUBCULTURES

Krikushenko A.H.

*Office of the State penitentiary service of Ukraine in Kharkiv region, str. Netichenskaya, 14, Kharkov, Ukraine
shtab_kh@ukr.net*

Formulated topical problems of studying concepts, content, sources of origin and existence of the penitentiary (prison) subculture convicted as part of the process of criminalization of individual groups and segments of the population. At the same time pointed out that the study of the basic system elements of the criminal, prison (prison) subculture continues to be important as well as the socio – legal phenomena that give rise to it. A content analysis of the level of recent research and publications that address the problem of crime and penitentiary (prison) subculture in prison. Investigated the concept, content, requirements and problems of implementation of the principle of equality before the law, sentenced to imprisonment. Considered legal framework legislation the principle of equality before the law in international law, constitutional law and penal law in force in Ukraine. Specify the basic formal legal requirements of the principle of equality before the law, describing the shape of the relationship of law to civil and human rights, taking into account their specific legal status. Determined that the detention, procedure and conditions for the enforcement and serving of criminal punishment of imprisonment, play a crucial role in supporting and disseminating penitentiary (prison) subculture, its traditions and norms that contribute to the development of new technologies and criminal activity. It is concluded that in addition to external material and ideological signs thieves community, there is also a private criminal ideology of the society reflects the well-known legal principles and takes the form of unwritten “thieves and prison law”, among which the principle of equality before the law convicts legal paradigm makes sense, as the penitentiary (prison) subculture, and measures to combat it. Using the requirements of the principle of equality before the law, sentenced to imprisonment not aimed at the alignment of all the convicts, and the alignment of the actual conditions of execution and serving of criminal punishment of imprisonment by a special legal status of different categories of convicted persons (women, women with pregnancy for more than four months and women with children under three years of age who live with their children in children’s homes, located at the prison, minors, the sick, the disabled, pensioners, the elderly).

Key words: penitentiary (prison) subculture, convicted, principle of equality before the law.

Проблеми вивчення поняття, джерел виникнення та існування пенітенціарної субкультури, її основних системоутворюючих елементів залишаються завжди актуальними, як і соціально-правові феномени, що її породжують. Як не існує покарання без злочину, так не буває й пенітенціарної субкультури поза межами процесу виконання та відбування кримінального покарання, особливо у вигляді позбавлення волі.

Етап становлення сучасної пенітенціарної системи України як складової частини системи національної безпеки держави безпосередньо пов'язується з процесом реформування системи кримінальної юстиції України, зокрема й Державної кримінально-виконавчої служби України та її центрального органу управління – Державної пенітенціарної служби України (далі – ДПтС України).

Означені проблеми було визнано пріоритетними в Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схваленій Указом Президента

України від 08.11.2012 р. № 631/2012, та в Пріоритетних напрямках наукового забезпечення діяльності органів і установ, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України, затверджених Наказом ДПтС України від 04.01.2013 р. № 8/ОД-13.

В умовах існуючої в країні соціально-політичної, економічної та загальногуманітарної кризи Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби України на 2013-2017 рр.» від 29.04.2013 р. № 345, яка передбачала належне організаційно-правове, інформаційне, фінансове й матеріально-технічне забезпечення означеного процесу реформування, на жаль, втратила чинність на підставі Постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання оптимізації Державних цільових програм і національних проєктів, економії бюджетних коштів та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України» від 05.03.2014 р. № 71.

Однак ці обставини не заперечують, а лише підкреслюють необхідність та актуальність ініціювання й проведення наукових досліджень у сфері найважливішого інституту державного примусу – кримінального покарання.

Аналізуючи зміст і ступінь останніх наукових досліджень, у яких започатковано вирішення проблем кримінальної й пенітенціарної (тюремної) субкультури в місцях позбавлення волі, слід відмітити, що вони поки що не відповідають сучасним потребам науки та практики. Окремі дослідження в означеній сфері або мали обмежений доступ, або розглядалися суто в межах предмета кримінологічної науки.

Серед цих публікацій, що стали базою нашого дослідження, назвемо праці таких учених, як Ю.К. Александров, Ю.А. Алферов, В.М. Анісімов, Ю.М. Антонян, Л.В. Багрій-Шахматов, О.М. Бандурка, Ю.В. Баулін, В.П. Бахін, І.Г. Богатирьов, В.І. Борисов, В.В. Голіна, О.І. Гуров, І.М. Даньшин, Т.О. Денисова, О.М. Джужа, В.М. Дьомін, А.Е. Жалінський, А.П. Закалюк, С.Ю. Замула, А.Ф. Зелінський, О.Г. Колб, В.П. Петков, В.П. Пірожков, Г.О. Радов, В.М. Сіньов, І.А. Сперанський, А.Х. Степанюк, І.К. Туркевич, В.М. Трубніков, Г.Ф. Хохряков та ін.

У колі невирішених загальних проблем кримінальної й пенітенціарної (тюремної) субкультури залишаються питання їх відокремлення, з'ясування поняття, змісту, вивчення основних джерел, принципів та умов існування й розвитку пенітенціарної (тюремної) субкультури в місцях позбавлення волі.

Метою статті є визначення й удосконалення поняття та змісту пенітенціарної (тюремної) субкультури й засобів протидії їй шляхом розробки та використання парадигмального комплексу правових принципів чинного кримінально-виконавчого законодавства України, зокрема, принципу рівності перед законом засуджених до кримінального покарання у вигляді позбавлення волі.

Ідеї свободи, рівності й братства постійно супроводжували розвиток людського суспільства: від визнання людини найвищою соціальною цінністю в межах гуманістичних теорій епохи Відродження до сучасного періоду розуміння єдності доль світової цивілізації.

Стаття 1 Загальної декларації прав людини, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948 р. (далі – Декларація), встановлює: «Усі люди народжуються вільними й рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю та повинні чинити один щодо одного в дусі братства» [1].

Декларація також надає відкритий перелік ознак, за якими забороняється будь-яка дискримінація кожної людини. Кожна людина повинна мати всі права й свободи незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого статусу.

Окремі статті Декларації (статті 3, 5) закріплюють права кожної людини на життя, свободу й особисту недоторканність, а також містять заборони катувань, жорстоких, нелюдських або таких, що принижують людську гідність, видів поведінки та покарання.

Ідея рівності є багатофункціональною категорією, набуває змісту парадигмального комплексу під час досліджень як соціально-політичних ідей, так і правових ідей – принципів, що відповідним чином закріплюються в різних галузях законодавства. Ця ідея не лише забезпечує рівний доступ кожної людини до вільного користування всіма правами та свободами, проголошеними Декларацією, а й надає кожній людині рівний захист від будь-якої дискримінації чи підбурювання до такої дискримінації (стаття 7 Декларації).

При цьому кожна людина, на основі повної рівності, має право на гласний розгляд її справи щодо визначення її прав та обов'язків або встановлення обґрунтованості пред'явленого їй кримінального

звинувачення незалежним і безпристрасним судом із дотриманням усіх вимог справедливості (стаття 10 Декларації).

Майже всі основні положення Декларації знайшли своє відображення в Конституції України 1996 р. в статтях 3, 21, 22, 23, 24, 28, 55, 62, 63, 64 [2]. Однак відсутність прозорого й надійного правового механізму реалізації цих положень останнім часом довела народ України до рівності бідних у соціально-економічній сфері та до рівності безправних у політико-юридичній сфері.

Ще в 1975 р. V Конгрес ООН із боротьби зі злочинністю й поведження з правопорушниками зробив висновок, що більшість злочинців стають такими в процесі дискримінаційного відбору, тобто різних форм порушення соціально-економічної, політико-юридичної рівності, остракізму, суспільної зневаги й покарань, які принижують гідність людини [3, с. 15].

Щодо означеної проблеми, яка стосується закріплення й реалізації принципу рівності засуджених у процесі виконання й відбування кримінального покарання у вигляді позбавлення волі, слід зауважити, що останню наукову працю на рівні дисертаційного дослідження із цієї тематики було опубліковано наприкінці 1991 р., при цьому вона мала обмежений доступ [4].

До того часу радянська виправно-трудова політика та право вважали цей принцип похідним структурним елементом принципів соціалістичного демократизму й гуманізму [5, с. 13; 6, с. 117; 7, с. 149].

Подальший поштовх розвитку вказаного принципу надала частина 3 статі 63 Конституції України, яка встановила, що засуджені користуються всіма правами людини й громадянина, за винятком обмежень, які визначено законом і встановлено вироком суду [2].

Уже в 1997 р. харківськими вченими-практиками О.М. Бандуркою та В.П. Севостьяновим було підготовлено монографічне видання «Правове положення засуджених до позбавлення волі», у якому з огляду на вітчизняний і зарубіжний досвід та рекомендації Європейських пенітенціарних правил було запропоновано основні напрями вдосконалення чинного виправно-трудового законодавства України [8].

З прийняттям першого в історії незалежної України Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) у 2003 р. в його статті 5 було закріплено принцип рівності засуджених перед законом [9].

Змістовну характеристику цього принципу було внесено до частини 5 статті 7 КВК України відповідним Законом України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань» від 21.01.2010 р. № 1828-VI в такій редакції: «Дискримінація засуджених за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками забороняється» [10].

Закріплення цього принципу поряд із переліком обов'язків і заборон для засуджених до позбавлення волі, які було внесено до КВК України 2003 р. Законом України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо порядку та умов відбування покарання» від 05.09.2013 р. № 435-VII (435-18) [11], зрештою надає ідеологічні, професійно-етичні й правові підстави персоналу пенітенціарних установ, засудженим до позбавлення волі, а також іншим суб'єктам кримінально-виконавчих відносин для реальної протидії негативним проявам пенітенціарної (тюремної) субкультури, яка базується на неформальних нормах і правилах «злодійського й тюремного законів», для руйнації або нейтралізації ієрархічної структури злочинного середовища шляхом законного, відкритого, системного, справедливого й рівноважного впливу на всі категорії засуджених [12, с. 155-159].

При цьому принцип рівності перед законом неможливо уявляти як недостатньо змістовне поняття або розглядати його у відриві від теорії й практики виконання кримінальних покарань. Тому пропонуємо розглянути далі основні його формально-юридичні вимоги.

Принцип рівності перед законом характеризує насамперед форму ставлення закону до громадянина або людини, не торкаючись різниці між ними, яка існує в дійсності.

Принцип також не розкриває зміст чи характер закону, не враховує, яким є цей закон: прогресивним, корисним, справедливим або шкідливим чи дискримінаційним. У цьому разі підкреслюється лише вимога, що закон є однаковим для всіх, для нього байдужими є фактичні розбіжності, що існують між людьми.

Закон не може встановлювати, а громадянин не має права претендувати на виняткове становище у сфері права (у зв'язку з необґрунтованістю зазіхань людини на вищий, ніж в інших, правовий статус залежно від свого походження, благородства, вищості чи інших найкращих якостей). Також неприпустимим є примусове або добровільне виключення кого-небудь зі сфери дії закону.

Ніхто в однобічному порядку не може мати для себе користь із закону або перекладати на інших свої обов'язки й відповідальність перед законом.

Окрема вимога принципу існує щодо моральних якостей закону: його м'якість і суворість повинні бути однаковими для всіх. Закон повинен нагороджувати й карати всіх однаково, при цьому нагороджувати без урахування минулих покарань та карати без урахування минулих заслуг.

Принцип рівності перед законом вимагає, щоб на всіх громадян, у тому числі засуджених, і на всі їх юридично значущі дії однаково поширювались заборони й дозволи, які містить закон. Якщо будь-що дозволено, то це дозволено робити всім, якщо заборонено, то також усім.

Також принцип вимагає, щоб усі члени суспільства підкорялися єдиній системі законів, неухильно дотримувалися й виконували всі його юридичні приписи. Порушення цієї вимоги руйнує ідею рівності громадян перед законом, водночас виявляючи беззахисність закону перед зловживаннями з боку осіб, які мають гроші або владу.

Незважаючи на те, що нерівність у реальному житті є наочною й невідворотною, її визнання завжди доводить будь-яке суспільство до необмеженої корупції, тоталітаризму в системі державної влади та нестерпимої тиранії народу.

Характеризуючи безпосередній зв'язок ідеї рівності й справедливості, необхідно звернути увагу на певну особливість.

Ідея справедливості лежить в основі права, яке покликане задовольняти потреби кожної людини в правді. Правда при цьому є не лише сутнісною характеристикою поняття справедливості, а й сполучною ланкою з початком ідеї рівності. Б.М. Чичерін говорив: «Справедливим вважається те, що однаково додається до всіх» [13, с. 97].

Термін «юстиція» (з лат. *justitia* – справедливість) у структурі органів державного управління багатьох країн використовується в найменуванні міністерств юстиції (міністерств справедливості). Міністерство юстиції України є центральним органом виконавчої влади з формування й забезпечення реалізації державної правової політики, у тому числі й у сфері виконання кримінальних покарань.

Здатність ідеї справедливості набувати різних видів і смислів за допомогою егалітарної (від франц. *egalite* – рівність) функції права дозволяє виділити основні види її:

- справедливість, яка урівнює, передбачає володіння кожним соціальним суб'єктом рівними правами й можливостями в межах, установлених вільним договором або законом;
- справедливість, що розподіляє, передбачає наявність певної суми благ чи прав, які необхідно розділити між різними суб'єктами на підставі не приватних угод, а закону;
- справедливість, яка відплачує, передбачає об'єктивну оцінку заслуг чи проступків громадянина, від чого залежать як розмір благ, що йому виділяються, так і вид та обсяг покарання за вчинене правопорушення чи злочин.

Тобто справедливість і рівність наближаються до свого ідеалу там і тоді, коли справедливі й рівно застосовані закони справедливо та однаково захищаються органами державної влади.

Значна увага, яку державні, громадські й правозахисні організації приділяють нині захисту прав засуджених, на наше переконання, повинна спрямовуватися також на реальний захист прав потерпілих від кримінальних злочинів, механізм якого детально відпрацьовано в практиці західноєвропейських країн та відповідних міжнародних конвенціях і деклараціях [14].

До загальних висновків дослідження необхідно також додати імперативну вимогу про наявність у кожного працівника Державної пенітенціарної служби України практичного досвіду, людяності й чесності, справедливості й довіри, щоб ці працівники були спроможними, навіть у сучасних складних умовах, забезпечити надійний захист держави, суспільства й людини від негативних проявів пенітенціарної (тюремної) субкультури засуджених у місцях позбавлення волі, сприяли зупиненню подальшої криміналізації окремих соціальних груп і прошарків українського суспільства [15, с. 202-203].

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна декларація прав людини (Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua> (станом на 01.01.2015р.).

3. Роль кримінального законодавства, здійснення судочинства та інших форм громадського контролю в попередженні злочинності // V Конгрес ООН з боротьби зі злочинністю і поводження з правопорушниками. – Нью-Йорк, 1976. – С. 15.
4. Севостьянов В.П. Закрепление принципа равноправия осужденных к лишению свободы в нормах исправительно-трудового права и актуальные проблемы его реализации : автореф. дисс. на соиск. науч. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология ; уголовно-исполнительное право» / В.П. Севостьянов. – М., 1991. – 24 с.
5. Сперанский И.О. Принципы советского исправительно-трудового права и их закрепление в основах исправительно-трудового законодательства Союза ССР и союзных республик : автореф. дисс. на соиск. науч. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология ; уголовно-исполнительное право» / И.О. Сперанский. – М., 1970. – 32 с.
6. Наташев А.Е. Теоретические основы советского исправительно-трудового законодательства (задачи, сущность и применение) : дисс. ... докт. юрид. наук : 12.00.08 / А.Е. Наташев ; Высшая школа МВД СССР. – М., 1973. – 323 с.
7. Дробышев В.И. Социалистический гуманизм советского исправительно-трудового права и его реализация, в деятельности исправительно-трудовых учреждений : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / В.И. Дробышев ; Академия МВД СССР. – М., 1987. – 202 с.
8. Бандурка О.М. Правове положення засуджених до позбавлення волі / О.М. Бандурка, В.П. Севостьянов. – Х. : ХНУВС, 1997 – 263 с.
9. Кримінально-виконавчий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3-4. – Ст. 21.
10. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань : Закон України від 21.01.2010 р. № 1828-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 12. – Ст. 114.
11. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо порядку та умов відбування покарання : Закон України від 05.09.2013 року №435-VII (435-18) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014. – № 20-21. – Ст. 724.
12. Крикушенко О.Г. Поняття та основний зміст сучасної субкультури засуджених в місцях позбавлення волі / О.Г. Крикушенко // Форум права. – 2014. – № 3. – С. 155-159.
13. Чичерін Б.М. Філософія права / Б.М. Чичерін. – М. : Типо-літографія Товарищества И.Н. Кушнерев, 1900. – 344 с.
14. Європейська конвенція по відшкодуванню збитків жертвам насильницьких злочинів (ETS № 116) (Страсбург, 24.11.1983 року) // Збірник документів Ради Європи в галузі захисту прав людини та боротьби зі злочинністю. – М. : СПАРК, 1998. – С. 81-85.
15. Денисова Т.А. Покарання : кримінально-правовий, криминологічний та кримінально-виконавчий аналіз : монографія / Т.А. Денисова. – Запоріжжя : КПУ, 2007. – 288 с.

REFERENCES

1. “Universal Declaration of Human Rights (adopted and proclaimed by the Resolution 217 A (III) of the UN General Assembly on 10/12/1948)”, available at : <http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
2. Constitution of Ukraine of 28.06.1996 № 254к/96-ВР, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua> (access January 1, 2015).
3. “Role of criminal law, administration of justice and other forms of social control in the prevention of crime”, V United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, 1976, New York, USA.
4. Sevostyanov, V.P. (1991), “Consolidation of the principle of equality of persons sentenced to imprisonment in the rules of corrective labour law and current problems of its implementation”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.08, Moscow, Russia.
5. Speranskiy, I.O. (1970), “Principles of Soviet correctional labour law and their consolidation in the fundamentals of corrective labor legislation of the USSR and the Union Republics”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.08, Moscow, Russia.

6. Natashev, A.E. (1973), "Theoretical foundations of the Soviet correctional labour legislation (objectives, nature, and application)", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.08, Vysshaya shkola MVD SSSR, Moscow, Russia.
7. Drobyshev, V.I. (1987), "Socialist humanism of Soviet correctional labour law and its implementation in the activities of corrective labour institutions", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.08, Akademiya MVD SSSR, Moscow, Russia.
8. Bandurka, O.M. and Sevostyanov, V.P. (1997), *Pravove polozhennya zasudzhenykh do pozbavleniya voli* [Legal status of persons sentenced to imprisonment], KhNUVS, Kharkiv, Ukraine.
9. "Criminal Executive Code of Ukraine", *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2004, no. 3-4, art. 21.
10. "On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine Regarding the Rights of Convicts in Penal Institutions" Law of Ukraine of 21.01.2010 № 1828-VI, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2010, no. 12, art.114.
11. "On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine Regarding the Procedure and Conditions of Serving the Sentence" Law of Ukraine of 05.09.2013, №435-VII (435-18), *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2014, no. 20-21, art. 724.
12. Krykushenko, O.G. (2014), "Concept and basic content of modern subculture of convicts in prison", *Forum prava*, no. 3, pp. 155-159.
13. Chicherin, B.M. (1900), *Filosofiya prava* [Philosophy of Law], Tipo-litohrafiya Tovarishchestva I.N. Kushnerev, Moscow, Russia.
14. "European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes (CETS N 116) (Strasbourg, 24.11.1983)", (1998), *Zbirnyk dokumentiv Rady Evropy v galuzi zakhystu prav lyudyny ta borotbi zi zlochinnistyu* [Collection of documents of the Council of Europe in the field of human rights and the fight against crime], SPARK, Moscow, Russia, pp. 81-85.
15. Denisova, T.A. (2007), *Pokarannya : kriminalno-pravovyi, kriminologichniy ta kriminalno-vikonavchiy analiz : monohrafiya* [Penalty : criminal and legal, criminological, and criminal executive analysis : monograph], KPU, Zaporizhzhya, Ukraine.

УДК 343.97+343.43

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ (2010-2014 РОКИ)

Лісняк С.Г., пров. наук. співробітник

*Науково-дослідний інститут Національної академії прокуратури України,
вул. Мельникова, 81-б, м. Київ, Україна
lsg62@ukr.net*

У статті проаналізовано рівень, структуру й динаміку злочинів проти волі, честі та гідності особи. Зроблено висновки про стан злочинності у вказаній сфері за 2010–2014 роки.

Ключові слова: кримінологічний аналіз, рівень, структура, динаміка, латентність, злочини проти волі, честі та гідності особи.

КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕСТУПЛЕНИЙ ПРОТИВ СВОБОДЫ, ЧЕСТИ И ДОСТОИНСТВА ЛИЦА (2010-2014 ГОДЫ)

Лісняк С.Г.

*Научно-исследовательский институт Национальной академии прокуратуры Украины,
ул. Мельникова, 81-б. г. Киев, Украина
lsg62@ukr.net*

В статье проанализированы уровень, структура и динамика преступлений против свободы, чести и достоинства личности. Сделаны выводы о состоянии преступности в указанной сфере за 2010–2014 годы.